

SAFEGUARDING

Szarka Tünde

Magyar Olimpiai Bizottság

Nemzetközi munkatárs

Miről lesz ma szó? - Safeguarding

- Rövid történeti áttekintés
- Külföldön, itthon, a MOB munkássága hol tart ebben
- És akkor mi is az a safeguarding
- Hol tart a jégkorong szövetség
- Mik lehetnek a jövőbeli feladatok
- Safeguarding fogalmak
- Miért félnek bejelenteni safeguarding problémákat?
- Miért félhetünk safeguarding programtól és bejelentésektől?
- De miért nem kell ettől mégsem félni? -- Ajánlások annak érdekében, hogy magunkat is védjük
- Q&A

Rövid történeti áttekintés nemzetközileg (USA)

Hoolywood: 2017 Harvey Weinstein

2019 Jeffrey Epstein

Kb ezen évektől kezdve egyre széles körben elterjedt a cancel culture, ami ezekre a típusú esetekre is rákapcsolódott

Sport: 2016 Larry Nassar

The breadth of the abuses was first revealed by The Indianapolis Star, which reported in September 2016 that "predatory coaches were allowed to move from gym to gym, undetected by a lax system of oversight, or dangerously passed on by USA Gymnastics-certified gyms". Coaches and officials perpetrated, facilitated, or worked to conceal abuse in the 90's in Michigan, Pennsylvania, California, Rhode Island, Indiana, and elsewhere.

FBI agents declined to investigate early allegations of abuse, then lied about it, according to a U.S. Justice Department report.

= A visszaélések kiterjedtségét először a The Indianapolis Star fedte fel, amely 2016 szeptemberében arról számolt be, hogy „a ragadozó edzőknek megengedték, hogy edzőteremről edzőteremre mozogjanak anélkül, hogy a felügyelet laza rendszere azt észlelte volna; vagy a veszélyt továbbhordozva küldték őket tovább az USA Gymnastics által elismert edzőtermeknek”. Az edzők és egyéb tisztségviselők a 90-es években Michiganban, Pennsylvániában, Kaliforniában, Rhode Islanden, Indianában és másutt visszaéléseket követtek el, valamint segítettek, vagy dolgoztak azon, hogy azokat eltitkolják.

Az amerikai igazságügyi minisztérium jelentése szerint az FBI-ügynökök nem voltak hajlandók kivizsgálni a visszaélésekre vonatkozó korai vádakot, majd később hazudtak róla.

Rövid történeti áttekintés Magyarországon

70-80-90es évek elején sajnos a társadalmi kultúra része volt a pofon

Rövid történeti áttekintés, néhány eset a magyar sportban

- 2013 Szepesi Nikolett könyve
- 2016 Kiss László 1961-es ügye miatti botrány
- 2021 Szilágyi Liliána, Cseh László

Hol tart safeguarding területen a magyar sport?

MOB Esélyegyenlőségi Bizottság

European Olympic Committees (EOC) – Gender Equality Diversity and Inclusion (GEDI) Commission

2023 – IOC safeguarding officer course

2023 atlétika szövetséggel kooperáció a [safeguarding szabályzat](#) és [safeguarding tájékoztató](#) elkészítésében

Játékok ideje alatti [safeguarding szabályzat](#)

Párizs welfare officer

Erasmus+ program – Safe Harbour

Erasmus+ Safe Harbour Project 2025-2027

A projekt célja többek között, hogy az NOC-k, az IF-ek és az EF-ek megtanuljanak reagálni a safeguarding problémákra. Ennek megfelelően a projekt célja:

- A safeguarding helyzetekre való válaszadásban felmerülő hiányosságokat azonosítása, partnerországok bevonása, azok szolgáltatásaiban, eljárásaiban való fejlesztésre váró területek azonosítása. Ezen folyamat során releváns érdekelt felek azonosítása.
- A safeguarding problémák fajtáinak osztályozása (összhangban a NOB vonatkozó osztályozási módszerével).
- A „NOB nemzetközi SafeSport keretrendszerével, amelyet az olimpiai mozgalom támogat” beállítani a safeguarding kérdésekre való reagálás során alkalmazandó európai elvek keretét.
- „Európai Hálózat a Biztonságos Sportért’ létrehozása (online platform formájában), az európai sportban elkövetett jogsértések kezelésével kapcsolatos információk megosztása.
- Személyre szabott stratégiák létrehozása és végrehajtása a nemzeti érdekelt felek közreműködésével.
- A stratégiákról a szövetségek vezetése körében nemzeti szinten képzések szervezése.

NOB Játékok ideje alatti safeguarding szabályzata

- A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) küldetése az Olimpiai Mozgalom keretein belül **a sportolói fókusz**, melynek az [Olimpiai Agenda 2020+5](#) adja meg stratégiai ütemtervét. Ez magában foglalja az 5. ajánlást: „**A biztonságos sport további megerősítése és a sportolók tiszta sportolásának védelme.**”
- Ezen ajánlás révén **a NOB jelentős lépéseket tett** annak érdekében, **hogy megvédje a sportolókat a sportban előforduló zaklatástól és bántalmazástól**. A NOB a sportban történő zaklatás és visszaélés megelőzését a NOB Sportolói, Sportolók kísérői, Orvosi és Tudományos, valamint a Nők a Sportban Bizottságok együttműködésében a Nemzeti Olimpiai Bizottságokkal és Nemzetközi Sportszövetségekkel, illetve egyéb szakemberekkel kezdeményezte.
- A NOB **ezen irányú kezdeményezései** többek között **kiterjednek** például a [Játékok ideje alatti szabályzatra](#), amely a MOB honlapján a **safeguarding menüpont alatt magyarra lefordítva megtalálható**.
- A NOB-nak a sportolókra és a sport egyéb résztvevőire vonatkozó, a sportban előforduló bántalmazás és zaklatással szembeni védelemről szóló [szabályzata](#) (a továbbiakban a „Játékok ideje alatti szabályzat”), **az Olimpiai Játékok mindegyike alatt érvényben van**. A szabályzat meghatározza a bejelentések mechanizmusát és az esetkezelési eljárást az esetleges zaklatásos és bántalmazási incidensekre vonatkozólag a Játékok teljes ideje alatt.
- A Nemzetközi Olimpiai Bizottság által elismert szervezetek, mint a Magyar Olimpiai Bizottság is **összhangban működik a NOB Etikai Kódexével**, amely az Olimpiai Charta szerves részét képezi, továbbá szerepelteti az olimpizmus értékeit és alapelveit. Tartalmazza emellett a sportban előforduló zaklatás és bántalmazás elutasítását.

NOB Játékok ideje alatti safeguarding szabályzata

- A NOB [Etikai Kódexének 2024-es verziója](#) Alapelvei 1. cikkelyének 1.4. pontja kihangsúlyozza:

Az emberi jogok védelméről szóló nemzetközi egyezmények tiszteletben tartását, amennyiben azok az Olimpiai Játékokra is vonatkoznak, különös tekintettel a következők biztosítására:

- az emberi méltóság tiszteletben tartása;
- bármilyen alapon történő megkülönböztetés elutasítása, legyen az faji, bőrszín, nem, szexuális irányultság, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzetiség vagy társadalmi származás, vagyoni, származási vagy egyéb helyzet;
- a zaklatás és visszaélés minden formájának elutasítása, legyen az fizikai, verbális, szakmai vagy szexuális, továbbá bármilyen fizikai vagy mentális sérülés.

De továbbra is: mi is az a safeguarding?

A safeguarding szó jelentése:

- safe: from harassment and abuse in sport (védelem a sportban való zaklatástól és visszaélésektől)
- guarding athletes and **all other participants'** rights (a sportolók és **minden más résztvevő** jogainak képviselője)

2 részből áll: **prevention** + intervention

A safeguarding **a sport, a sportág integritását** hivatott megóvni, a safeguarding szabályok sportágaink **minden résztvevőjének** védelmére és a biztonságos, tiszta, doppingmentes sport értékeinek megóvására fókuszálnak.

Safeguarding a jégkorong sportban

<https://www.iihf.com/en/statichub/20189/abuse-harassment>

„Intervention is great – prevention is better” - IIHF

→ ezért kell létrehozni a sportág saját safeguarding szabályzatát

Még egyszer: a szabályzat mindenkit véd, a ragadozó típusú ember egy arra hajlamos személyiség, aki bárhova beszivároghat, azt pedig mi sem akarjuk, hogy nem közénk való edzők és más szereplői a sportnak felhígítsák a sporttársadalmunkat. A szabályzat annak probléma, akinek ,vaj van a füle mögött’.

Akinek nincs takargatnivalója, azt a safeguarding szabályzat, nevéhez hűen megvédi.

Mi szerepeljen a sportszövetség által létrehozott safeguarding szabályzat céljai közt (szerintem):

- a sportolók (gyerekek és felnőttek) védelme
- a sport és sportszövetségek integritásának védelme
- a sportban dolgozó minden szakember védelme
- a biztonságos sport értékeinek promotálása

A kidolgozandó safeguarding szabályzat megoldás legyen olyan kihívásokra, mint például:

- a bejelentéstől való félelem, bizalomhiány
- a bántalmazás és zaklatás pontos fogalmának esetleges félreértelmezése
- olyan feltételezések, melyek szerint a sportoló safeguarding valaki más kompetenciája
- a sportági sajátosságokból adódható bántalmazás, zaklatás pontos ismerete.

Javaslat: amennyiben a sportszövetség még nem rendelkezik safeguarding szabályzattal és programmal, vizsgálja meg a nemzetközi sportszövetsége esetleges [safeguarding szabályzatát](#) és program-, [oktatási lehetőségeit](#); majd ezek után vizsgálja meg az európai sportszövetsége esetleges safeguarding szabályzatát (én azt nem találtam, de maga a honlap is kérdéses volt számomra, hogy melyik az) és program-, oktatási lehetőségeit is. Végül mindazokat a magyar jogszabályokkal összefésülve alkossa meg saját safeguarding szabályzatát és programját.

Sportági safeguarding szabályzat folytatás

Fontos, hogy a safeguarding szabályzat legyen sportágra specifikált, hiszen ameddig az alap safeguarding problémák mind azonosak a sport minden területén, a sportspecifikus esetek sportáganként eltérőek. Hogy egyetlen egyszerű példával éljünk, egy taekwondo edzésen nem jelent safeguarding problémát az, hogyha a sportoló az edzésen az edző felügyeletével, rendeltetésszerű fejrúgást alkalmaz az edzőpartnerén, azonban hasonló fizikális kontakt egy atlétika edzésen bizonyára aggodalmat váltana ki.

Minden sportágnak tisztában kell lennie a sajátosságaival, sportági kultúrájával, mellyel összhangban szükséges a safeguarding szabályzat és program létrehozása.

A szövetség saját szabályzatának megalkotásakor fontos a:

1. saját bejelentő vonal létesítése
2. saját és egyedi esetenként akár ad hoc bizottság létrehozása releváns tagok meghívásával a bejelentések kezelésére
3. kivizsgáló folyamat létesítése (bizottság továbbíthatja a megfelelő szerv felé)
4. esetleges fegyelmi eljárás, szankció
5. releváns szervek bevonása
6. titoktartási kötelezettség
7. a sportoló/érintett személy bevonása minden egyes lépésbe

A bejelentő vonal megbízható és biztonságos kell, hogy legyen, a diszkréció biztosított kell, hogy legyen. Külön szabályok és bizottság létesítése indokolt lehet az élversenyzők számára szövetségben belül.

Mik a safeguarding fogalmak?

- Nézzük meg még egyszer az atlétika szövetség safeguarding szabályzatát:

Safeguarding: azon folyamat, amely célja az atlétika sportban résztvevő valamennyi személy számára a tiszta és biztonságos sportban történő részvétel biztosítása, az erőszak, bántalmazás, zaklatás bekövetkezésének megelőzése, ezáltal egy biztonságos és tiszta sportolási környezet megteremtése, fenntartása, ahol mindenkit értékeit, méltóságát tiszteletben tartják.

Erőszak, bántalmazás, zaklatás, kizsákmányolás:

a) **Erőszak:** más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás akkor is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

b) **Érzelmi bántalmazás:** minden olyan magatartás, amely alkalmas arra, hogy más személy méltóságát, identitását, önértékelését sértse, ideértve különösen a rágalmozást, becsmérést, lekicsinylést, elkülönítést, elszigetelést, verbális támadást, megaláztatást, megfélemlítést, fenyegetést. Nem minősül érzelmi bántalmazásnak például a sportszakmai, fegyelmezési célú elkülönítés, elszigetelés.

c) **Fizikai bántalmazás:** olyan szándékos vagy gondatlan cselekedet, amely sérülést vagy fizikai bántalmat okoz, ideértve különösen az ütést, rúgást, verést, harapást, megégetést, alkohol vagy dopping szer fogyasztására való fizikai rákényszerítést. Fizikai erőszaknak minősülhet a kényszerített vagy nem megfelelő fizikai tevékenység is, mint például az atléta életkorának vagy fizikai adottságának, aktuális egészségügyi állapotának nem megfelelő vagy túlzott edzőmunka.

d) **Szexuális bántalmazás:** szexuális jellegű magatartás, amelyhez az érintett nem járult hozzá, nem is tudott hozzájárulni vagy a hozzájárulás kikényszerítésén, manipuláción alapult. Ilyen magatartásnak minősül az is, ha valaki az érintettől szexuális jellegű fényképeket néz vagy készít, szexuális cselekményt néz, mást arra bíztat, hogy szexuálisan nem megfelelő módon viselkedjen

e) **Bizalomba férkőzés (grooming):** az a – személyes vagy online – folyamat, amely során egy személy saját előnyszerzése érdekében egy másik személlyel olyan kapcsolatot alakít ki, amellyel eléri, hogy ez az érintett másik személy megbízzon benne annak érdekében, hogy manipulálhassa, kizsákmányolhassa. A bizalomba férkőzést elkövető személy ezáltal eléri azt, hogy a másik személy úgy érezze, hogy teljesítenie kell a bizalomba férkőzést elkövető személy utasításait, kívánságait, továbbá elszigeteli az érintett személyt a családjától, barátaitól, akik figyelmeztethetnék arra, hogy a magatartása nem helyes.

f) **Zaklatás, illetve abúzus (visszaélés):** olyan magatartás, amely alkalmas arra, hogy más személy megalázza, megfélemlítve érezze magát és amely magatartás lehet érzelmi (érzelmi zaklatás, abúzus), fizikai (fizikai zaklatás, abúzus), szexuális (szexuális zaklatás, abúzus) jellegű vagy megnyilvánulhat negligálás formájában, továbbá az online térben is. Zaklatásnak (hatalmi zaklatásnak) minősül az, mikor a hatalmi pozícióban lévő személy a hatalmát arra használja, hogy egy másik személyt fizikailag vagy érzelmileg zaklasson.

g) **Szexuális zaklatás:** szexuális jellegű magatartás, mely lehet verbális, non-verbális vagy fizikai. Szexuális zaklatásnak minősül például a testre, ruházatra vagy magánéletre tett nemkívánatos vagy degradáló kifejezés, megjegyzés, szexuális jellegű viccek, nem beleegyezésen alapuló szexuális aktusokra irányuló ajánlatok, melyek történhetnek telefonhívások, üzenetek, levelek formájában is. Non-verbális szexuális zaklatásnak minősül például a szexuális jellegű fényképek, képek mutogatása, szexuális természetű bámulás, gesztikuláció. A fizikai szexuális zaklatás például a szexuális indíttatású, természetű, szükségtelen fizikai kontaktus (csipkelődés, simogatás, érintés, stb.).

h) **Kizsákmányolás (exploitation):** amikor egy személy saját haszonszerzése céljából egy másik személy és/vagy annak vagyona felett irányítást, befolyást gyakorol anélkül, hogy az érintett személy ehhez teljeskörű tájékoztatáson alapuló hozzájárulását adta volna. Kizsákmányolásnak minősül különösen, ha az érintett személy jogait az érintett hozzájárulása, beleegyezése nélkül értékesíti a kizsákmányoló, így például, ha az atlétát csalárdul képviselik vagy az atlétára vonatkozó szponzorálási szerződésből egy indokolatlanul magas részesedés jár a megállapodás lebonyolításában résztvevő kizsákmányoló félnek. Kizsákmányolás az is, ha a kiskorú atlétával túlzottan hosszú időtartamú szerződést kötnek vagy, ha olyan szerződés megkötésére kerül sor, amelyből legfőképp a kizsákmányoló profitál, az érintett nem.

i) **Negligálás, elhanyagolás:** a minimális szintű fizikai vagy érzelmi törődés elmulasztása, amely sérüléshez vezet vagy vezethet. Elhanyagolásnak minősülhet például az is, ha egy egésznapos vagy többnapos esemény esetén az edző, csapatvezető nem figyel a sportolók étkezési, vízivási lehetőségeire.

j) **Zsarolás:** amikor egy személy önös érdekből arra kényszeríti az érintettet, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön és ezzel érzelmi, fizikai hátrányt okoz. A zsarolás megnyilvánulhat szóban, írásban, online térben is, illetve elkövethető fizikai, érzelmi, illetve szexuális bántalmazással együtt is.

(5) **Diszkrimináció:** az egyenlő bánásmód követelményét sértő magatartás, amikor egy személyt vagy csoportot valamilyen vélt vagy valós tulajdonsága, különösen neme, bőrszíne, faji hovatartozása, nemzetisége, életkora, anyanyelve, fogyatékosága, vallása, politikai vagy más véleménye, családi állapota, szexuális irányultsága, nemi identitása, vagyoni helyzete miatt hátrány éri.

Btk. 198. §.

- (1) Az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki **tizennegyedik életévét be nem töltött** személlyel szexuális cselekményt végez, vagy ilyen személyt arra bír rá, hogy mással szexuális cselekményt végezzen, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) Az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki **tizennegyedik életévét be nem töltött** személyt arra törekszik rábírni, hogy vele vagy mással szexuális cselekményt végezzen, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (3) Ha a sértett az elkövető hozzátartozója vagy nevelése, felügyelete alatt áll, illetve az elkövető a szexuális visszaélést a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követi el, a büntetés
  - a) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben két évtől nyolc évig,
  - b) A (2) bekezdésben meghatározott esetben egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

Btk. 198. §.

(4) Az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki tizennegyedik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött személlyel a vele kapcsolatban fennálló hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve szexuális cselekményt végez, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Miért félnek bejelenteni safeguarding problémákat? Szerintetek?

- Mert szégyenérzetük lehet attól, ami történt, hogy ez őket stigmatizálja
- Mert félhetnek attól, hogy nem kerül az illető elszámoltatásra, pl hatalmi pozíciójához kötve
- Mert nem elegendő bizonyíték fényében még ők is bajba kerülhetnek, hiszen a bűnösség bizonyításáig az ártatlanság vélelme mindenkit megillet, és ahol nincs elegendő bizonyíték, ott a bejelentő bajba is kerülhet: rágalmozás stb-vel.

Miért félhetünk safeguarding bejelentésektől?

Szubjektivitás: minden eset egyedi, van, ami egyértelműen a rendőrség és/vagy gyermekvédelem, családsegítő stb asztala, de van, ami ezeket a területeket nem üti meg, sportban mégsem elfogadható. Mondjunk pár példát

Bár a bejelentések 99%-a általában igaz, akkor sem feltételen rendelkezik elegendő bizonyítékkal sajnos, viszont van az 1 %, ami pedig bosszúállás, lejáratás, tönkretétel

- De egyébként viszont miért ne féljünk?

Mert ez minket, edzőket is véd

De hogy tudjuk magunkat ezekkel szemben védeni?

Ajánlások annak érdekében, hogy magunkat is védjük

Az edző sose maradjon együtt kis-, vagy fiatalkorú sportolóval (kivéve ha az családtag stb)

Ne maradjon egyedül szülőkkel, másokkal sem

Használhat edzésen kamerát

Felnőtt soha ne kezdeményezzen gyerekekkel ölelést

Felnőtt soha ne üssön vagy lökjön meg gyereket (kivéve, ha az közvetlen veszélyben van, amit ezzel orvosol) sportági kontextuson kívül.

Minden orvosi, dietetikusi területet is érintő kérdést az orvos, dietetikus mondjon ki (pl fogyasztás, diéta, sérülések utáni rehabilitáció stb), az edző ahhoz igazodva, annak alapján végezze a munkát.

Kérdés: mi a helyzet jégkorongban? Mennyire oké és a sportági kultúra része a bunyó?

További javaslatok

Ne jelölje be/vissza a gyereket a social médiában

Ne készítsen a gyerekről képeket, videókat saját használatra. Csak a szülő/gondviselő beleegyezésével és csak sportszakmai célokra

Ne hívja át a gyereket a saját otthonába, és ne aludjon a gyerek otthonában, ha pl egy születési bulijára meghívást kapott

Ne érjen a gyerekekhez hozzá olyan területen, amelyet normál esetben fürdőnadrág vagy lányoknál kétrészes fürdőruha takarna el

Edzőtáborban csak női edző léphet be a lányok szobájába, zuhanyzóba, míg női és ffi edző is beléphet a fiúk szobájába, de idősebb fiúknál már csak ffi

Mindezek nem az edzők ellen, hanem az ő védelmükben vannak!

A szövetség még pl mivel védheti még magát:

Erkölcsei bizonyítvány rendszeres bekérésével, nemcsak edzőktől, de pl edzőképzésre delegálandó segédedzőtől is – akinél olyan ügy volt korábban, amit „már elévült”, így nem mutatja ki a pl 3-5 évente bekért erkölcsi, de egyébként felhigítaná az edző-, sportszakember-, masszőr stb társadalmat

Köszönöm a figyelmet! – szarka.tunde@olimpia.hu

